

Kartlegging av naturverdier på adresse Seivallvegen 70 i Porsgrunn kommune

John Gunnar Brynjulvsrud

BioFokus-notat 2020-54

BIO
FOKUS

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag for grunneier ADURNA AS kartlagt biologiske verdier på Seivallvegen 70 (gnr/bnr 35/50) i Porsgrunn kommune ifm. omregulering av eiendommen. Det er registrert 2 naturtypelokaliteter på eiendommen, ytterligere tre rett vest for eiendommen. Det anbefales å vurdere hensyn til naturtypelokaliteter allerede i planfasen for å i et langsiktig perspektiv unngå konflikt med, eller påvirkning av naturtypelokalitetene så langt det lar seg gjøre.

Nøkkelord

Seivallvegen 70
Bergsbygda
Porsgrunn
Vestfold og Telemark
Naturtyper
Rødlistearter
Fremmede arter

Omslag

Eik på Seivallvegen 70.
Foto: J.G. Brynjulvsrud

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-880-9

BioFokus-notat 2020-54

Tittel

Kartlegging av naturverdier på adresse Seivallvegen 70 i Porsgrunn kommune

Forfatter

John Gunnar Brynjulvsrud

Dato

10. september 2020

Antall sider

17 sider inkl. vedlegg

Refereres som

Brynjulvsrud, J.G. 2020. Kartlegging av naturverdier på adresse Seivallvegen 70 i Porsgrunn kommune. BioFokus-notat 2020-54. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgivere

ADURNA AS

Tilgjengelighet

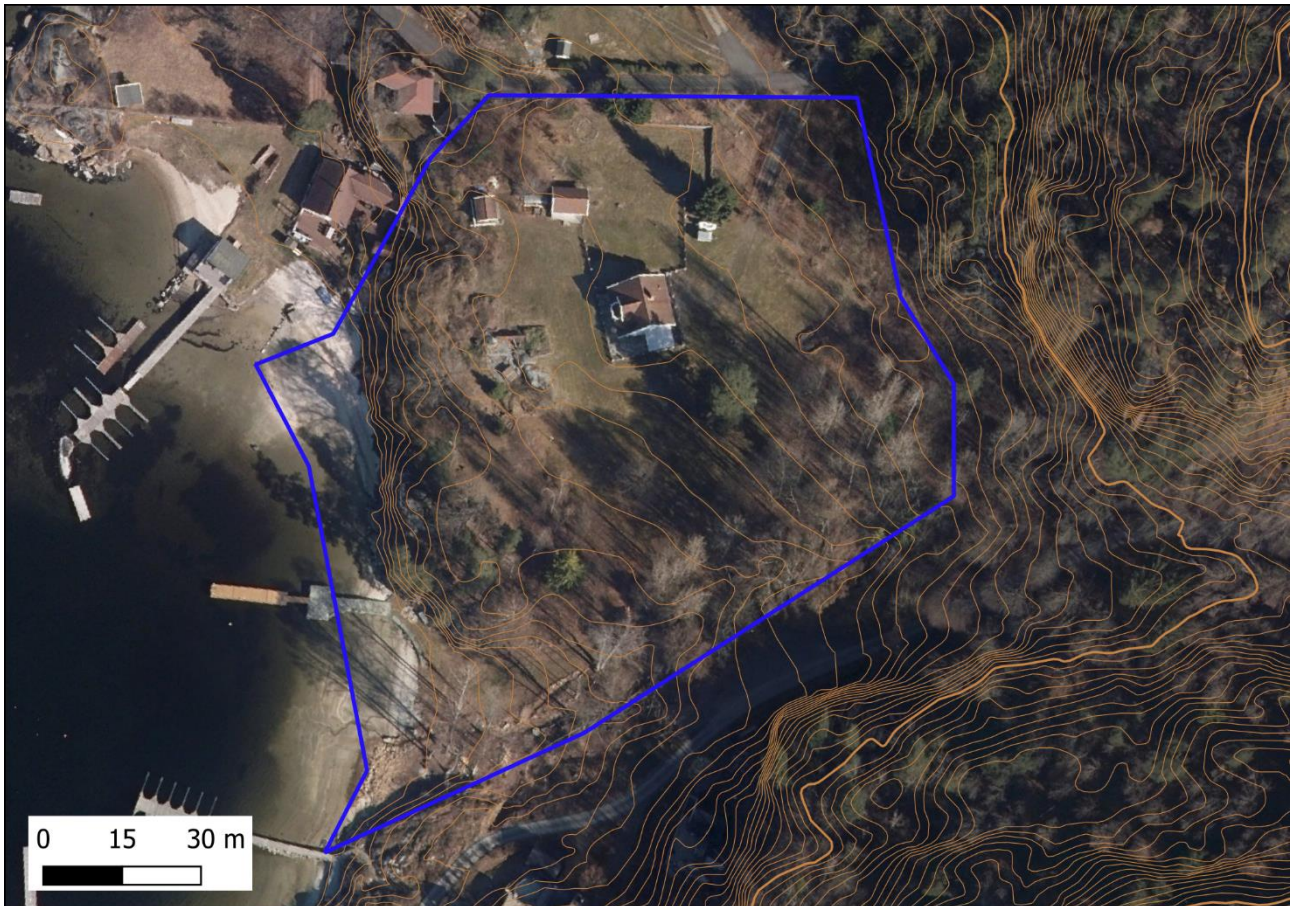
Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

John Gunnar Brynjulvsrud, BioFokus, har på oppdrag fra grunneier ADURNA AS kartlagt biologiske verdier på adresse Seivallvegen 70 (gnr/bnr 35/50) i Porsgrunn kommune, ifm. utarbeidelse av reguleringsplanforslag for eiendommen. Hensikten med denne kartleggingen har vært å kartlegge arter og naturtyper, og vurdere naturverdier i området. Notatet skal benyttes i videre arbeid med reguleringsplanforslag av Sweco Norge AS v/Siv Wiersdalen.

Figur 1: Kartet viser undersøkt areal på Seivallvegen 70 (blå linje).

Metode

Området ble befart og vegetasjonen kartlagt 19.08.2020. Naturtyper er kartlagt og vurdert iht. DN-Håndbok 2013 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo, 2015). Fremmede arter er kategorisert etter Fremmedartslista (Artsdatabanken 2018b). Data fra undersøkelsen legges inn i BioFokus' database, som er direkte knyttet opp mot Artskart. Området vurderes som godt undersøkt.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven (Miljøverndepartementet 2009) legger føringer for hvordan naturens mangfold skal ihensyntas ved ulike typer planlagte tiltak. Nedenfor er paragraf 8-12 under kap. II (alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk) listet og § 8 og 9 er kommentert med utgangspunkt i BioFokus sin rolle i planprosjektet.

§ 8.(kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

- Vitenskapelig kunnskap kan være vanskelig å definere, men BioFokus baserer bl.a. sine vurderinger på den norske rødlisten for truede arter (Henriksen & Hilmo 2015), rødlisten for truede naturtyper (Lindgaard & Henriksen 2011), Artsdatabankens oversikt over alle norske arters utbredelse (Artsdatabanken 2017) og Miljødirektoratet sin oversikt over prioriterte og utvalgte naturtyper, informasjon om vilt, samt prioriterte arter (Miljødirektoratet 2017). I tillegg finnes det store mengder informasjon fra biologiske undersøkelser gjennom flere tiår som vi bruker aktivt i våre vurderinger.
- BioFokus kartlegger artsmangfoldet og dokumenterer dette gjennom Artskart sine løsninger.
- Vi avgrensner og verdivurderer naturtyper i henhold til DN håndbok 13 og beskrivelsessystemet NiN.

§ 9.(føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

Det vil ikke være mulig i løpet av en enkelt undersøkelse å få en fullstendig oversikt over alle biologiske verdier i et utredningsområde. BioFokus bruker derfor faglig skjønn for å avveie hvor detaljerte undersøkelsene trenger å være, samt bruker vår kunnskap om økologiske sammenhenger ved avgrensning og verdisetting av naturtyper, samt når konsekvensene av konkrete tiltak skal vurderes.

§ 10.(økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11.(kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12.(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Tidligere registreringer

Innenfor selve undersøkelsesområdet er det fra før ikke avgrenset naturtypelokaliteter i Naturbase. Det er imidlertid registrert en naturtypelokalitet rett øst for eiendommen – Ulesund NV (BN00118048) – rik blandingsskog i lavlandet, C-verdi (Miljødirektoratet, 2020). Det er ikke tidligere registrert rødlistede arter på eiendommen iht. Artskart (Artsdatabanken, 2020).

Resultater - diskusjon

Naturvariasjon

Undersøkt område ligger ved Seivall i Porsgrunn kommune, og omfatter arealer fra strandlinje i vest mot skogområder i øst. Berggrunnen består av larvikitt og løsmassene består i hovedsak av marine sedimenter (NGU, 2015). Det er et bekkedrag fra sørøst til sørvest på eiendommen men dette later til å ha vært mer eller mindre tørrlagt over lengre tid. Det ble ikke påvist spesielt fuktrevende arter i bekkedraget verken på eiendommen eller i nærliggende områder rett øst for kyststien.

Det ble registrert totalt 4 nye naturtypelokaliteter i løpet av feltarbeidet, alle avgrenset som naturtypen *store gamle trær – eik*, fordelt på 3 lokaliteter med verdi B – viktig og 1 med verdi C – lokalt viktig (figur 4, vedlegg 1). En eik står sentralt på eiendommen vest for våningshuset, og en står på grensen i søndre del av eiendommen ved gjerde. To av lokalitetene forekommer i eksisterende naturtypelokalitet Ulesund NV rett øst for eiendommen. Alle naturtypelokalitetene med *store gamle trær -eik* omfattes av *forskrift om utvalgt naturtype - hule eiker* (Lovdata 2016).

I tillegg til registrerte naturtypelokaliteter forekommer én grov furu sentralt på eiendommen. Furu står solesponert og dersom denne får utvikle seg og bli gammel kan treet på sikt bli vertskap for krevende invertebrater. Furu er henviset til som grønnstruktur i figur 2.

Figur 2: Venstre: Naturtypelokalitet Seivallvegen 70 eik S - verdi B. Høyre: Rester etter svovelkjuke på samme eik. Foto: J.G. Brynjulvsrud

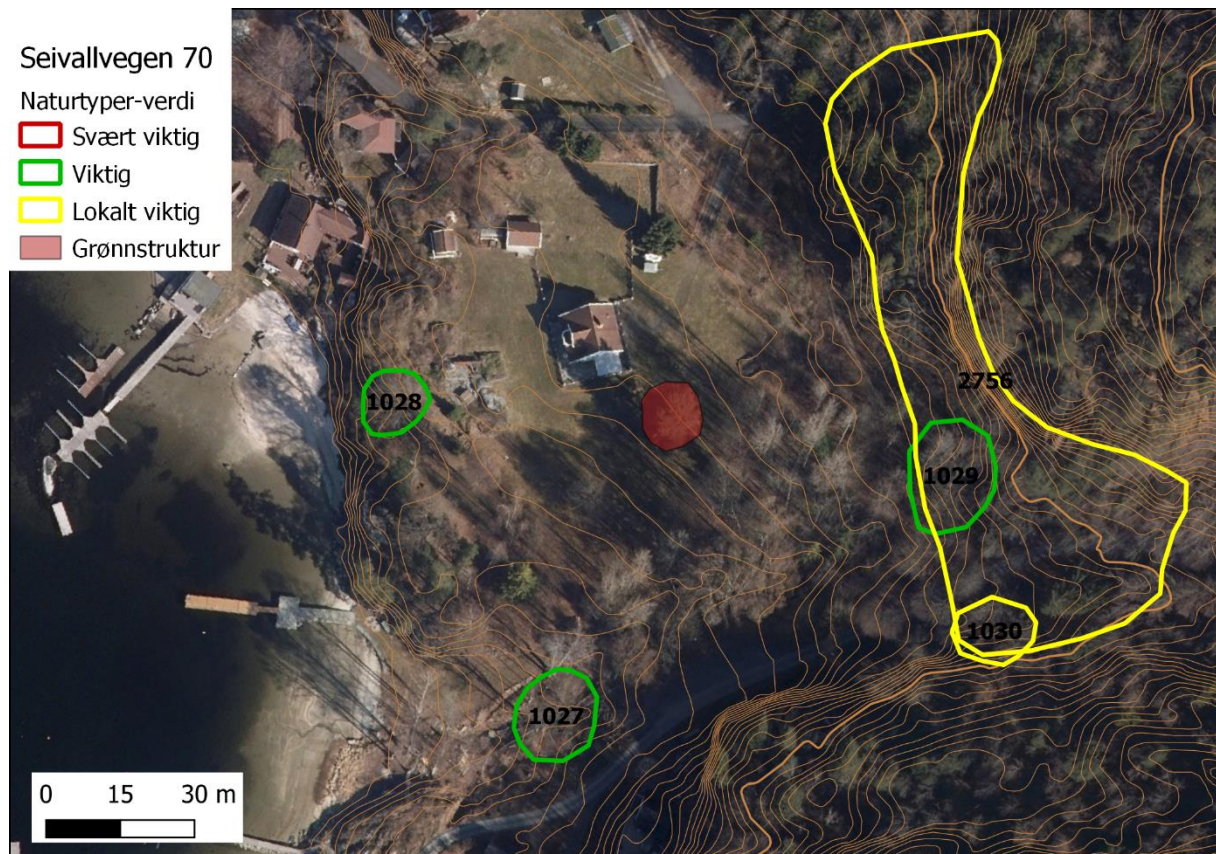
Ask (VU) var eneste rødlistesart som ble påvist under feltarbeidet. Flere av eikene er imidlertid hule og svovelkjuke ble påvist på den ene eika. Svovelkjuke kan i seg selv være vert for krevende biller. På bergene i vestre del av området ble det påvist noen mer og mindre basekrevende arter som eksempelvis putevrinose, tannkrusmose, leddved og berberis, men ingen spesielle arter ble påvist. Potensialet for krevende arter knyttet til bergveggene anses å være lavt.

Figur 3: Deler av området sørøst på eiendommen som er avvirket i nyere tid samt tørrlagt bekkebedrag. Foto: J.G. Brynjulvsrud

I nyere tid er det gjennomført hogst av i hovedsak løv- og edelløvtrær på eiendommen inkludert en eik som mulig omfattes av *forskrift om utvalgt naturtype - hule eiker*. Det er i tillegg bearbeidet og/eller planert en del masser på eiendommen i nyere tid.

Det er påvist en del fremmede arter spredt på vestre deler av eiendommen, deriblant høstberberis, syrin og gravmyrt.

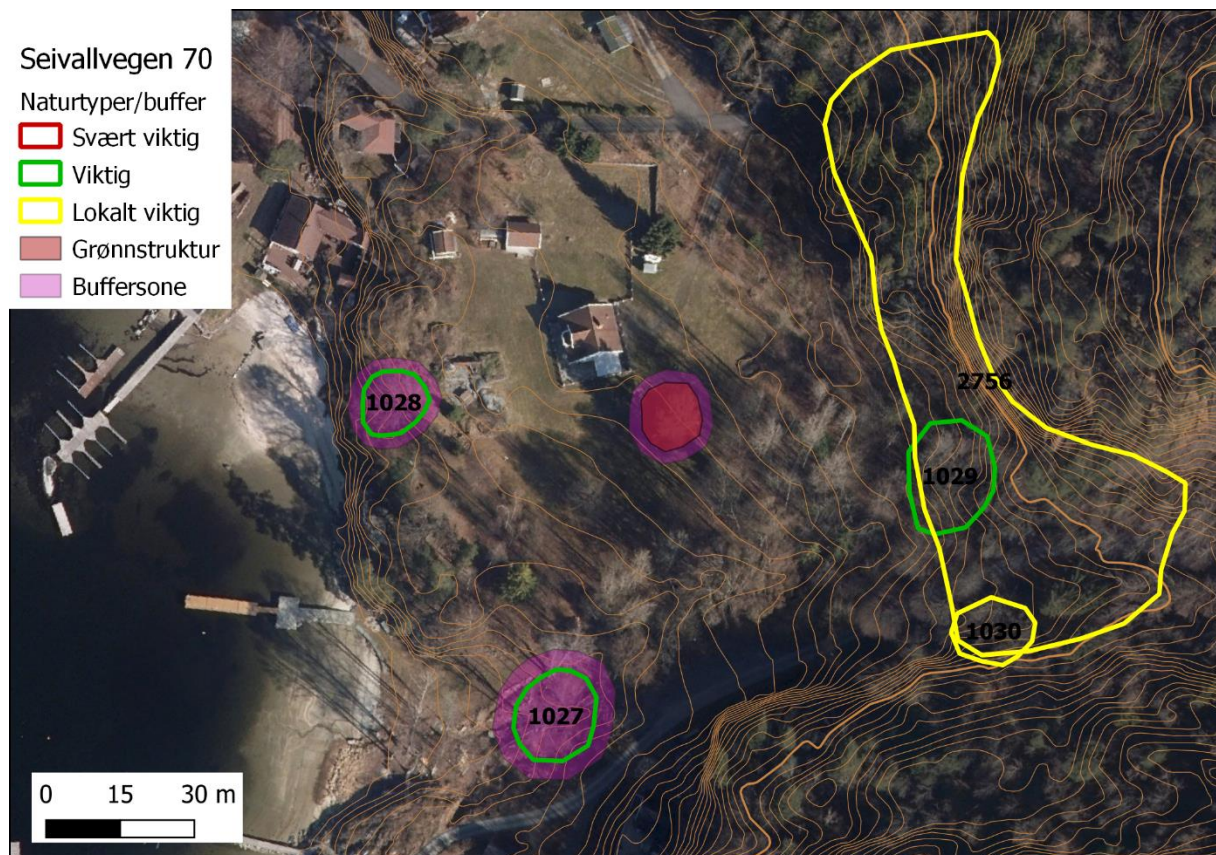

Figur 4: Oversiktskart over undersøkt område med naturtypelokaliteter (gul, grønn og rød polygon) og grønstruktur (brun polygon).

Hensyn til naturverdier i videre planarbeid

De påviste naturverdiene på eiendommen er knyttet til naturtypen *store gamle trær*. For å øke sjansene for store livskraftige trær med lange livsløp er det viktig at hensyn til trærne inkluderes i det videre planarbeidet, og at aktører tenker langsiktig allerede i planfasen. Dette innebærer bl.a. at det må avsettes et visst areal rundt lokalitetene med store gamle trær hvor det ikke skal foregå gravearbeid o.l. for å unngå å skade røttene. Dvs. at ingen graving må skje innenfor trekronens dryppzone (kronens omfang), og helst ikke innen et område på 1,5 ganger trekronens diameter da dette kan skade røttene (figur 5). Det samme gjelder kjøring av tunge kjøretøy, påfylling av masser lagring av tunge masser etc. Buffersonen rundt trærne bør gjerdes inn i anleggsfasen for å sikre dette. Sonens jordsmonn og topografi bør bevares i mest mulig naturlig tilstand slik den fremstår i dag, før inngrepet. Videre bør det planlegges slik at plassering av bygg o.a. ikke blir for tett på trærne, eller naturtypelokalitet øst for eiendommen, for å unngå at dette blir en kime til konflikt i fremtiden. Det bør

heller ikke plantes busker eller trær nær lokalitetene som kan skygge ut deler av trærne som skal ihensyntas. Død ved og hulheter bør få utvikle seg fritt. Beskjæring av trærne bør skje i minst mulig grad og da av fagperson. For videre detaljer henvises det til *Veileder om skjøtsel og hensyn i forvaltningen av hule eiker* (Olberg et al 2018) og vedlegg 2. Råd om skjøtsel og hensyn i denne veilederen kan i all hovedsak også overføres til andre aktuelle løvtrær. Ved en evt. nyplanting av trær anbefales det å plante rekrutter av eik, ask og alm som på sikt kan erstatte og supplere de gamle trærne i området.

Figur 5: Undersøkt område med foreslått buffersone (rosa polygon) på ca. 1,5 ganger trekroneens diameter.

Minimere inngrep innenfor eksisterende naturtypelokaliteter

Dersom det planlegges inngrep i nærheten av naturtypelokaliteter bør dette minimeres for å gjøre minst mulig skade. Det bør etableres buffersoner i anleggsfasen for å minimere påvirkning på respektive lokalitet (f.eks. skader på trær, endring av jordsmonn, påfylling av masser). Buffersonen kan med fordel gjerdes inn i anleggsfasen for å sikre minimal påvirkning. Se også vedlegg 2 og Olberg et al 2018.

Skjøtsel av naturtypelokaliteter

Naturtypelokaliteter av typen *store gamle trær* og har som regel et visst behov for skjøtsel for å bevare og utvikle naturverdiene. Skjøtsel bør gjøres i tråd med skjøtelsavsnittet i vedlagte naturtypebeskrivelser.

Fremmede arter

Bearbeiding og flytting av jord/masser medfører stor risiko for spredning og etablering av fremmede arter. Bekjempelse av slike både i anleggsfasen (ved massehåndtering) og videre framover samt å hindre innføring av fremmede arter er viktig. Informasjon mot brukere og beboere mot dumping av hageavfall i naturen er også viktig for å hindre videre spredning.

Eksisterende trær/nyplantning

Så langt det er mulig bør eksisterende trær prioriteres ivaretatt for å styrke kontinuitet for arter knyttet til strukturelementer i store gamle trær. Ved en eventuell nyplantning av trær bør stedegne arter som f.eks. eik, ask og alm prioriteres slik at disse på sikt kan erstatte de gamle trærne på eiendommen og nærområdet på sikt. Disse må plantes slik at de kan vokse og bli store uten å i fremtiden bli til sjenanse for beboere eller bebyggelse

Oppsummering

Undersøkt område på Seivallvegen 70 består i hovedsak av påvirkede arealer men det forekommer allikevel 2 naturtypelokaliteter i området avgrenset som naturtypen *store gamle trær - eik*. Det anbefales å vurdere hensyn til naturtypelokaliteter allerede i planfasen for å i et langsiktig perspektiv unngå konflikt med, eller påvirkning av naturtypelokalitetene så langt det lar seg gjøre. Dette innebærer at det bør avsettes en påvirkningsfri sone rundt naturtypelokalitetene, helst med fysisk avsperring. Det forekommer én grov furu i området uten naturtypeverdi men som har en viss lokal verdi. Det anbefales å ta vare på utvalgte eksisterende trær fremfor å plante nye så langt det lar seg gjøre med hensyn til kontinuitet for arter knyttet til strukturelementer på trær. Ved en evt. nyplantning av trær anbefales det å plante rekrutter av eik, ask og alm som på sikt kan erstatte og supplere de gamle trærne i området.

Referanser

- Artsdatabanken. (2020). Artskart. Hentet 7. september, 2020 fra <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Direktoratet for naturforvaltning. (2007). Kartlegging av naturtyper : verdisetting av biologisk mangfold- 2. utg. 2006, oppdatert 2007. Trondheim: Direktoratet for naturforvaltning. Hentet fra [http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/54/Håndbok 13 080408_LOW.pdf](http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/54/Håndbok_13_080408_LOW.pdf)
- Artsdatabanken. (2018). Fremmedartslista 2018. Hentet 7. september, 2020 fra <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Henriksen, S., & Hilmo, O. (2015). Norsk rødliste for arter 2015. Hentet fra <http://data.artsdatabanken.no/Rodliste>
- Lovdata 2016. Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-05-13-512>
- Miljødirektoratet. (2020). Naturbase. Hentet 7. september, 2020 fra <http://kart.naturbase.no/>
- NGU. (2015). Berggrunn N250. Nasjonal berggrunnsdatabase. Hentet fra <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/?lang=Norsk&Box=-214586:6452754:1270610:7939800&map=Berggrunn%252EN250%252Emed%252Elineamenter>
- Olberg, S.; Reiso, S. & Solfeld, E. 2018. Veileder om skjøtsel og hensyn i forvaltningen av hule eiker. BioFokus-rapport 2018-13. Stiftelsen BioFokus. Oslo. <http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2018-13.pdf>

Vedlegg 1

Naturtyper – Oversikt

.....

1027 Seivallvegen 70 eik S

Store gamle trær – Eik Verdi: **B** Areal : 0,241 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 19.08.2020 av John Gunnar Brynjulvsrud, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av naturverdier på Seivallvegen 70 på vegne av grunneier. Røddlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Kategorier for fremmedarter følger Fremmedartslista 2018. Verdivurderinger følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved tørrlagt bekkedrag i vestvendt helling på sørgrensen til Seivallvegen 70 i Porsgrunn kommune og omfatter en eik. Berggrunnen består i hovedsak av larvikitt og løsmassene består i hovedsak av marine avsetninger.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som naturtypen store gamle trær med utformingen eik (D1207). Naturtypen omfattes av Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven.

Artsmangfold: Svovelkjuke ble påvist på eika. Utover dette ble ingen spesielle arter påvist. Det er et potensial for krevende arter knyttet til hulheter og død ved, og svovelkjuke er i seg selv egnet habitat for krevende biller.

Bruk tilstand og påvirkning: En eik med stammeomkrets på ca. 210 cm står delvis fristilt ved gjerde ved tørrlagt bekkedrag. Trekrone er smal til middels vid og det er noen døde greiner samt en låg på bakken. Eika er hul med hullåpning ved basis på ca. 15x20 cm. Det er noe rødmyld i hullåpningen. På stammen er det lite lav og mose og sprekkebarken er ca. 1-3 cm. Eika er vital. Rogn, spisslønn og gråor vokser inn i krona.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et landskap med flere nærliggende lokaliteter med store gamle trær.

Verdivurdering: En hul eik med rødmyld og stammeomkrets på ca. 210 cm står delvis fristilt ved tørrlagt bekkedrag. Det er noe død ved i lokaliteten og svovelkjuke vokser på eika. Lokaliteten vurderes samlet som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Rogn, spisslønn og gråor som vokser inn i trekrone bør fjernes. Det bør fortsatt holdes åpent rundt eika for å sikre solinnstråling. Treet bør ikke beskjæres unødvendig. Døde greiner som brekker av treet bør få ligge i nærheten av lokaliteten, evt. kan det opprettes en "vedkirkegård" på en soleksponert plass i nærheten mht. arter som er tilknyttet dette elementet. Graving i rotsonen til treet bør unngås (se Olberg et al. 2018).

.....

1028 Seivallvegen 70 eik

Store gamle trær – Eik Verdi: **B** Areal : 0,139 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 19.08.2020 av John Gunnar Brynjulvsrud, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av naturverdier på Seivallvegen 70 på vegne av grunneier. Røddlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Kategorier for fremmedarter følger Fremmedartslista 2018. Verdivurderinger følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved bergknaus i vestvendt helling på Seivallvegen 70 i Porsgrunn kommune og omfatter en eik. Berggrunnen består i hovedsak av larvikitt og løsmassene består i hovedsak av marine avsetninger.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som naturtypen store gamle trær med utformingen eik (D1207) og omfatter to eiketrær. Eikenes stammeomkrets er såvidt under terskelnivå, men pga. tydelig råtedannelse på stammen til den ene eika vurderes denne som hul. Som følge omfattes naturtypenlokaliteten av Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble påvist men råde etter ruteskorpe ble muligens observert på eikelåg i lokaliteten. Det er et videre potensial for krevende arter knyttet til hulheter og død ved.

Bruk tilstand og påvirkning: To eiker med middels vide kroner står fristilt ved bergknaus. Den største eika har en stammeomkrets på 195 cm og det er tydelig begynnende råtedannelse under barken på et relativt stort felt på stammen. Sprekkebarken på eikene er ca. 1-2 cm og det er lite påvekst av lav og mose på stammene. Den største eika er noe beskåret og det er noen døde greiner i krona, dog av små dimensjoner. Eikene er vitale. I lokaliteten ligger en drøyt to meter lang eikelåg med noe rødmyld. En del av jordsmonnet i rotsona til eikene har blitt bearbeidet i nyere tid.

Fremmede arter: Gravmyrt vokser ved lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et landskap med flere nærliggende lokaliteter med store gamle trær.

Verdivurdering: To eiker med middels vide kroner står fristilt ved bergknaus. Den ene eika har tydelig begynnende råtedannelse og det ligger en liten eikelåg i lokaliteten med noe rødmyld under. Lokaliteten vurderes samlet å være i nedre sjiktet av viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Ytterligere bearbeiding av jordsmonnet i rotsona til eikene bør unngås da dette kan svekke trærne. Det bør fortsatt holdes åpent rundt eikene for å sikre solinnstråling. Trærne bør ikke beskjæres unødvendig. Døde greiner som brykker av trærne bør få ligge i nærheten av lokaliteten, evt. kan det opprettes en "vedkirkegård" på en soleksponert plass i nærheten mht. arter som er tilknyttet dette elementet. Graving i rotsonen til treet bør unngås (se Olberg et al. 2018).

.....

1029 Ulesund NV eik

Store gamle trær – Eik Verdi: **B** Areal : daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 19.08.2020 av John Gunnar Brynjulvsrud, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av naturverdier på Seivallvegen 70 på vegne av grunneier. Lokaliteten er skilt ut fra eksisterende naturtypelokalitet BN00118048. Røddlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Kategorier for fremmedarter følger Fremmedartslista 2018. Verdivurderinger følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i rik blandingsskog ca 7 m fra hage på Seivallvegen 70 i Porsgrunn kommune og omfatter en eik. Berggrunnen består i hovedsak av larvikitt og løsmassene består i hovedsak av marine avsetninger.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som naturtypen store gamle trær med utformingen eik (D1207). Naturtypen omfattes av Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble påvist. Det er et potensial for krevende arter knyttet til hulheter og død ved.

Bruk tilstand og påvirkning: En eik med stammeomkrets på ca. 250 cm står på knaus i rik blandingsskog. Krona er forholdsvis vid og det er en del døde greiner, men sparsomt med død

ved på bakken. Eika er hul og har en stor hullåpning ved basis med rødmyld. Stammen har en del påvekst av mose og sprekkebarken er på 1-2,5 cm. Eika er vital.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et landskap med flere nærliggende lokaliteter med store gamle trær.

Verdivurdering: En hul eik med rødmyld i hulheten og stammeomkrets på ca. 250 cm står i rik blandingsskog. Det er en del døde greiner i krona. Lokaliteten vurderes samlet som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten har ikke behov for skjøtsel.

.....

1030 Ulesund NV eik S

Store gamle trær – Eik Verdi: **C** Areal : daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 19.08.2020 av John Gunnar Brynjulvsrud, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av naturverdier på Seivallvegen 70 på vegne av grunneier.

Lokaliteten er skilt ut fra eksisterende naturtypelokalitet BN00118048. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Kategorier for fremmedarter følger Fremmedartslista 2018. Verdivurderinger følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i rik blandingsskog ca 5 m fra kyststien ved Seivallvegen 70 i Porsgrunn kommune og omfatter en eik. Berggrunnen består i hovedsak av larvikitt og løsmassene består i hovedsak av marine avsetninger.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som naturtypen store gamle trær med utformingen eik (D1207). Naturtypen omfattes av Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble påvist. Det er et visst potensial for krevende arter knyttet til død ved.

Bruk tilstand og påvirkning: En eik med stammeomkrets på ca. 200 cm og smal krone står i rik blandingsskog. Eika er høyreist og sprekkebarken er lite utviklet (0,5-1,5 cm). Det er noe død ved på bakken men lite i trekrona. Eika er vital.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et landskap med flere nærliggende lokaliteter med store gamle trær.

Verdivurdering: En høyreist eik med stammeomkrets på ca. 200 cm står i rik blandingsskog. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten har ikke behov for skjøtsel.

.....

2756 Ulesund NV

Rik blandingsskog i lavlandet – Boreonemoral blandingsskog Verdi: **C** Areal : 3,72 daa

Innledning: Området er kartlagt av John Gunnar Brynjulvsrud (BioFokus) 9.11. 2017 ifm kommuneplanens arealdel, Porsgrunn kommune. Feltarbeidet ble utført vel sent på året med hensyn til å fange opp vegetasjonen på en tilfredsstillende måte.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i vestvendt skråning og runder av mot sørvendt skråning. Avgrensningen er situert nord for Ulesund i Porsgrunn kommune. Berggrunnen i området består av larvikitt (NGU 2017).

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen rik blandingsskog i lavlandet med utformingen boreonemoral blandingsskog. Rikheten i

vegetasjonen varierer noe men er i hovedsak forholdsvis rik av type svak lågurt til lågurt med noen fattige mindre partier. I tresjiktet finnes en god del gran, eik og osp, og hassel i mellomsjiktet. Store deler av lokaliteten ligger på blokkdominert mark, men helt i sør er det et lite bekkedrag/sig som er dominert av svartor og en del ung osp. Det er noen halvgrove eiker innenfor avgrensningen og en grov sommerek med stammeomkrets på ca. 230 cm. Denne står 5-10 meter unna stien i sør og har smal til middels krone. Ved basis har denne en påbegynt hulhet med noe tørr rødmyld. Av mer eller mindre krevende arter ble fingerstarr, hasselmoldmose og antakelig breiflangre (*Epipactis* sp.) notert.

Artsmangfold: Svartsonekjuke *Phellinus nigrolimitatus* (NT) ble registrert på gran. Det er potensial for flere krevende arter knyttet til død ved og hulheter, samt markboende sopp på rik lågurtmark.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogen bærer preg av inngrep som følge av hogst og preparert sti. Det er imidlertid en god del eldre grantrær og noen eldre eiketrær som står igjen i lokaliteten. Det er noe død ved i lokaliteten, mest av gran men også noe eik og osp. I søndre del av lokaliteten går en sti/liten grusveg fra øst til vest.

Fremmede arter: Sprikemispel ble registrert.

Del av helhetlig landskap: Det er kartlagt lågurt-eikeskogslokalitet i området samt flere lokaliteter med store gamle trær.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi). Liten lokalitet med rik boreonemoral blandingsskog med forekomster av død ved. En grov hul eik i tillegg til noen halvgrove individer teller positivt. Svartsonekjuke ble registrert og det er et potensial for finne flere krevende arter i lokaliteten. Skogen har et utviklingspotensial på sikt.

Skjøtsel og hensyn: Sprikemispel bør fjernes. Utover dette er det ikke behov for skjøtsel for å ivareta naturverdiene.

.....

Vedlegg 2

Fra *Veileder om skjøtsel og hensyn i forvaltningen av hule eiker* (Olberg et al. 2018).

Nedenfor er det en oversikt over positive og negative tiltak knyttet til gamle eiketrær. Generelt er tiltak som ivaretar eller bedrer forholdene for artsmangfoldet og eventuelt forlenger eiketræernes livsløp ansett som positive, og vice versa. Samme type tiltak kan virke både positivt og negativt, avhengig av treets tilstand, voksested og historikk. Effekten av tiltaket må derfor vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Positive tiltak	Kommentar
Fristilling	Utskygging av et tidligere frittstående eiketre som følge av oppvoksende busk- og trevegetasjon vil på noe sikt kunne ta livet av treet. Slike trær bør fristilles. Alle større endringer i sol/skygge for gamle trær bør foretas gradvis. Nedkuttet plantemateriale bør fjernes fra treets nærområde, men død ved av eik bør bli liggende.
Sikringstiltak	Sikringstiltak og/eller forsiktig beskjæring av kronen er positive tiltak hvis alternativet er å felle treet, eller ved overhengende fare for alvorlig greinbrekkasje eller stammekollaps. Tiltakene må vurderes nøye og restriktivt av personell med kompetanse. Beskjæring må alltid vurderes kritisk opp mot andre sikringstiltak som bardunering og oppstøtting.
Opprettholde hevd	Videreføring av eksisterende/tidligere hevd som slått og ekstensivt beite rundt gamle frittstående eiker. Ved beite må beitetrykket ikke bli for intenst. Bruk av beitedyr som graver i rotsonen eller gnager på barken må ikke brukes.
Hensynssone	Ved å fysisk anlegge hensynssoner rundt gamle eiker vil en minimere faren for negativ påvirkning og samtidig gi plass for døde tredeler. Dette er først og fremst aktuelt i parker, hager og i tettbebygde strøk. Hensynssonen bør i det minste inkludere treets dryppsoner. Hensynssoner kan markeres ved enkle gjerder, eller ved å la gresset gro høyere i rotsonen.
Rekruttering	I regioner med gode forekomster av gamle eiker bør rekrutteringen sikres gjennom ivaretagelse av yngre eiker og/eller planting av eik.
Fjerning av «gamle synder»	Trehytter, stativer, husker og andre installasjoner satt opp i eller på eiketrær bør fjernes. Likeledes nylig påførte masser og lagrede gjenstander som befinner seg under trekronen.
God planlegging og kompetanse	Ved tiltak rundt gamle eiker er det svært viktig med god planlegging og kompetanse for å sikre at treet tar minst mulig skade av inngrepene. Hensyn må tas i hele forløpet, fra planlegging via anleggsfasen til brukerfasen. Eikene må gis tilstrekkelig plass, og både direkte og indirekte trusler må vurderes. Eiker kan bli opp mot 1000 år gamle, så et evighetsperspektiv i planleggingen er viktig.
Dødved-deponi	Hvis ikke den døde veden av praktiske årsaker kan ligge ved basis av treet når den faller ned, kan deponier for død ved være et godt alternativ for å ivareta krevende arter knyttet til eikeved. Dette gjelder også ved nødvendig beskjæring av grove greiner på gamle eiketrær, eller når trær må felles.
Informasjon	Informasjon om alder, livsløp og biologisk mangfold er viktig for å skape identitet og tilknytning til gamle trær. Gamle eiker er viktige historiske monumenter og historiebærere, som kan fortelle om bruken av området i tidligere tider. Ved å løfte frem gamle trær som landskapselementer, skulpturer, «artshotell» og historie-fortellere, vil det være større sannsynlighet for at de ivaretas.

Negative tiltak	Kommentar
Fristilling	Trær som er vokst opp skyggefullt, enten i skog eller i tette ansamlinger i kulturlandskapet, bør ikke fristilles i samme grad som tidligere frittstående trær, da en plutselig fristilling kan tørke ut treet. Trær vokst opp i kantsoner mot skog kan for eksempel behøve en delvis fristilling mot det åpne arealet. Behovet for fristilling av eiketrær bør vurderes individuelt.
Tiltak i rotsonen	Graving, kjøring med tunge kjøretøy, påføring/fjerning av masser og lagring av gjenstander innenfor rotsonen kan skade rotsystemet.
Kraftig beskjæring	Kraftig kronebeskjæring, toppkapping og forsøk på styving av gamle eiker fører i de aller fleste tilfeller til et forkortet liv for treet. Dette er tiltak som kun bør vurderes når alternativet er felling av treet.
Fjerne døde greiner	Avkutting av døde greiner og fjerning av greiner som ligger på bakken er negativt for de mange artene tilknyttet død ved.
Bygge tett inntil eiker	Bebyggelse som oppføres tett ved gamle eiketrær kan endre grunnvannsforhold og lystilgang, og derigjennom senke treets livslengde eller ha en negativ påvirkning på treets arts mangfold. Samtidig øker sannsynligheten for fremtidige konflikter mellom trær og mennesker.
Endre grunnvannsstanden	Endringer i tilgangen på vann kan være kritisk for et gammelt eiketree, både ved uttørring og «drukning». Graving, selv langt unna et tre, kan påvirke treets vanntilgang.
Motorklipping	For eiketrær stående på plenarealer som klippes med motorklipper, bør det settes av en liten sone nærmest stammen og rundt eksponerte røtter som ikke klippes maskinelt. Dette for å unngå kjøre- og klippeskader på stammens basis og på røttene.
Husdyrbeite	Husdyrbeite rundt eiketrær kan være positivt hvis det tas nødvendige hensyn. Hest kan gnage på barken på trærne (individuelle forskjeller) og et høyt beitepress vil kunne føre til slitasje på bakken rundt stammen. Det kan være nødvendig å gjerde inn eiketrær på beitemarker for å unngå en unødvendig slitasje på trærne.
Gjødsling	Ved spredning av gjødsel på kulturmarker/dyrket mark med eiketrær er det viktig at gjødselen ikke treffer eikestammen. Det vil i så fall gå ut over lavfloraen på stammen. For å unngå en gjødslingseffekt bør vegetasjon som ryddes under eiketrær legges et annet sted til nedbrytning.
Manglende kompetanse	Unødvendige eller feilaktige skjøtselstiltak som følge av manglende kompetanse kan være svært negativt for en gammel eik. Her kan som eksempel nevnes fjerning av greiner eller trær i ubegrunnet eller overdreven frykt for liv og helse. Også feilvurdering av treets helse kan føre til negative og unødvendige skjøtselstiltak.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetning av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>